

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке издавају се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

„САГА НЕРАВА“

Одмах после пораза Немца на Марни и код Амјена добивена је и једна трећа победа, која има изгледа да ће бити важнија од прве две. Као год што су Немци одбачени са својих позиција са Марне и Авре, они су одбачени и са своје моралне позиције: веровања у победу. Потребно је само обазрети се на изводе немачке штампе, на изјаве бивших и будућих управљача немачких, и важи ће се докумената и за „трећу победу“, као што 70.000 заробљеника и више од 1000 топова документују прве две победе.

Пре четири године Немци су поверили изјаву своје победе топовским чељустима; а великом искушењу и да како је победа била све даља што су они уводили у борбу, изгледа да је поче све далекометније то пове, то је, ускоро, победа почела бити очекивана од — сумарена.

Колико су се мало остварили наде и очекивања нека нам то каже — улазак Америке у рат, а нарочито за овај мах интересантно је обратити пажњу и на препирке између Франкфуртер Цајтунга и Наје Фраје Пресека поводом крајње сумаренске акције. Аналишући улазак Америке у рат, Форверцк учествује и сам у полемици, и тврди, „да је то дело сумаренског рата.“

Познато је, међутим, да је за све то протекло време сервирано и толико дипломатских

интрига и провокација и злочина од стране Немачке, да се тај период историје немачког народа може назвати најнеморалнијим и перверзним.

Потребно је било да прођу четири године рата и да се Немци после свега сете и једног нарочитог „оружја“, које је доиста потребно за борбу дугу и крваву као што је ова. Како зачуђава кад се види, да Немци, после топова и сумарена, очекују победу сада од — нерава. »Н. Д. Цајтунг« вели: »сага нерава добиће рат«. Али одмах за тим, видимо у лајпцишком листу »Л. Н. Нахрихтен«, да је »невођење своје победе топовским чељустима; а великом искушењу и да како је победа била све даља што су они уводили у борбу, изгледа да је поче све далекометније то пове, то је, ускоро, победа почела бити очекивана од — сумарена.

Најлепшу илустрацију о свему томе даје опет »Франкфуртер Цајтунг« у једном од бројева одмах после савезничких успеха: »Нико не би могао пре четири године, да предвиди да ће овај тешки рат још и данас овако жестоко трајати, и да му се не може крај сагледати. Државници, који су га изазвали не би то чинили, да су могли предвидети будућност.« А кад се овоме дода последња изјава Лудендорфа, »да не може ништа да предвиди«, и да »долазак Американаца никако не омадоважава«, — онда можемо имати и прибли-

жу представу те треће, те моралне победе. Савезничке над Немцима.

Немачка нада у моралну снагу и нерве, депласирана је самим тим што, кад се то хоће, онда се не сме имати перверзна психа. Крајњи егоизам и искључивост исто је тако болест као, у супротном смислу, и подложност свачијем утицају. Са тим се особинама ни у данашњем, у будућем друштву не може живети. Са тих разлога Савезничка победа над Немцима биће савршена, како материјално тако и морално.

Кад нису Немци могли победити ни топовима ни сумаренима, веће моћи ни нервима.

СТРАХОВАЊЕ

Цирих. — Лајпцигер Најесте Нахрихте »Љути се што је Лудендорф признао стратегијски неуспех немачких операција у Француској. Лист то овако коментарише: »У овим стварима немачко јавно мњење је крајње осетљиво. У Немачкој, није никад било пораза и народ је већим делом осетљив на ефекте неуспеха. С тога треба имати нарочитих обзира и нема смисла да баш еванџички кругови уносе панику у народ, излажући га опасности да назебе као што је оно случај са дететом које дигнете са топлих пернатих јастука и изненада га изложите студени и промаји.«

СТАЊЕ У НЕМАЧКОЈ

Париж. — Јављају из Холандије и Данске, да је опадање морала у Немачкој узело велике размере. Ра није, немачке масе су има-

ле потпуно поуздање у војничку снагу царевине. Затим је нагло та вера ишчезла. Данас се народ предао судби, али је депримиран и не крије свој умор услед рата. Криза због исхране још се више погоршала, сваковрсни гласови круже о здрављу кајзера. Истина је да је он неврастеничан и да нагло прелази из једне јаке занесености у крајњу алоупност духа и не учествује више ни у једној активној операцији.

У индустријским и финансијским круговима не говори се више о свентуалности победе, већ све жели што брже решење, да предусретне катастрофу.

УКРАЈИНА

Лондон. — У Украјини устанак узима широке размере. Сељаци руше железнице и немачке трупе су немоћне да им се одупру.

ИЗ РУСИЈЕ

Цирих. — Према Волфу у Москви су 20 јула држани многобројни зборови, да се подстакне народ на борбу против Чехословака. Лењин је држао ватрене говоре, у којима је између осталог рекао: »Радници имају фабрике у својим рукама, а сељаци неће повратити власницима земље. За одбрану ових добити ми објављујемо рат и спекулантима, који нам прете глађу.«

Цирих. — Руска телеграфска агенција доноси ове појединости и прелазу болшевничког ђенерала Мурајева ка Чехословацима.

»По заповести команданта свих трупа совјета, које оперишу против Чехо-

словака, револуционарне групе се повлаче из Јекатериненбурга, пошто је одбрана вароши постала немогућа услед издаје револуционарног социјалисте са левине Мурајева. Бивши командант трупа совјета Мурајев 6 јула је примио вест о устанку револуционарних социјалиста у Москви и поводом тога јавио је војсци да су Немци заузели Оршу и да иду на Москву.

Мурајев је затим наређивао црвеној војсци да напусти положаје против Чехословака и да иде на Москву да спасе владу совјета. Тек после неколико дана Троцки је сазнао за издајство Мурајева и издао је наређење али су међутим вароши Свјан и Волск биле евакуисане од трупа совјета, и заузеле од Чехословака. Нови командант трупа совјета Вазентис — закључује агенција — створио је нов стратегијски план да би одстранио чехословачку опасност.

ДОЦКАН ЈЕ

Берн. — Догађеји у Русији нагонне неке немачке листове, да покрену питање о томе, да ли није Уговор у Брест Литовску велика

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париж. — Према изјави брата шумовитом висорави с јужне стране, на томе делу Савезници нападају с огорченим напорима. У овој зони бори се армија Хутиерова која је до сада претрпела ненакнадиме губатке.

Главни центри које смо освојили јесу: Монидис, Маревил, Рознер и Резон.

Стратегијски значај бри. Узалуд Најзад, она се окрете, и лијаше вреле сузе, с главом међу рукама.

— Али, рече млади свештеник, ја нећу моћи да судим о погрешци коју и не знам, нити да дам решеницу од греха који ми није на познат.

Срећом он се сети једног средства да сазна ствар узнемирујући многе плашљивост своје покајнице.

— Имате ли у торбици прибор за писање?

— Да, рече она, таблицу и писаљку.

— Врло добро. Ако не смете да говорите, смећете намам се, да напишете ваше мисли. Пишите дакле, а ја ћу се окренути ва другу страну да се не бисте устрчавали.

Она сместа пристаде на то, извади таблицу и писаљку, и поче на колени да пише своју исповест,

грешка, коју је Немачка учинила. »Минхенер Најесте Нахрихтен« тврди, да је Немачка збиља згрешила и зато тражи, да треба одмах извршити ревизију уговора. Русија данас нема војску — пише лист — али положај би Немачке могао доћи у опасност, ако се и само руско јавно мњење дигне против Немачке. Немачка мора дефинитивно напустити опасне пројекте о експортацији принчева на источне престоле. Комедија албанског краља не сме се поновити: ова игра даје Споразуму ново оружје, а огорчава Русе.

УТИСАК У БЕЧУ

Рим. — »Франкфуртер Цајтунг« добија из Беча, да је излет италијанских авијатичара на Беч провањео у престоници и целој царевини огроман утисак и изазвао буру жестоких критика против авијатичких власти. Истиче тежину катастрофе, која је могла настати, да су Италијани уместо прогласа бацили неколико тона бомба. Полиција је наредила становништву под претњом тешких казни, да преда власти све прогласе.

ФЕЛТОН НАТИЛ МАНДЕС: ИСКУШЕНИЦА

Лела искушеница је врло неспокојна због једног греха која је учинила. Ноћу више не спава, а дању се више не смеје, толико је кајање мучи. На богослужењу је расејана, на часоцима тужна, у трпезарији не једе. Сретају је кроз алеје у воћу, где иде лагано, оборене главе, дубоко удашући. А била је увек тако враголаста, тако несташна! У свом оделу црном и белом, она изгледа као рањена шева, која куња и чамв, не могући да одлеги; усне су јој као дивља ружа која вене, очи као две велике каде увијене водом росних суза. Најзад она рече у себи да неће и-

мати мира ни расположења, док не буде разрешена од страшного греха; и излазећи у подне из учионице, још са ученичком торбицом о врату, она оде капели да се исповеди код младог свештеника, који је директор савести у манастиру.

— Слушам вас, кћери. Он нема страшног изгледа. Његове пуне руке, врло беле, умиљато благосиљају; нежна светлост пролази између његових трепавица, док су му канци побожно оборени; врло румен, мало задуван, он изгледа као херувим коме су обукли мантију.

Он седи и храбри покај-

ницу нежним гласом, чија мекота је као миловање.

— Оче, ја мислим да сам врло велика грешница, а мој грех мора да је грех самртни.

— Бесконачна је милост Господова, кћери.

— Ох, кад би било опростаја.

И пошто је прочитала Confiteor, искушеница поче исповест:

— То је било у прошлу недељу. Била сам отишла да проведем дан у пољској кући мог ујака судије. Шетала сам се сама по башти, гледајући цвеће, слушајући тице. Била је таква припека, да сам, и под оделом, свуда по телу, по кожи, осећала такву врелу, као да сам носила ватрену кошуљу. Нисам мислила зло управо нисам мислила ништа, али сам била узбуђена и неспокојна као пред-

неком опасношћу. Нисам могла сквнути очи са два врапца, који су се гонили, слећући на песак у алеји. Од једном застадох. Преда мном, у трави, лежао је један младић у хладу под једном расцветаном јабуком. Познадох ујаковог сина, ђака од шеснаест година. Он ме није ни приметио да сам дошла, спавао је. Био је леп као девојка са својим бледим лицем, а његова полуотворена уста била су као ружа која му је пала на лице. Приближих се, стално га посматрајући, и нагох се мало сматрајући да ће бити много пријатније да га посматрам из ближе.

Али више није могла да говори. Јецане пресече реч, толико је малу било стид од онога што треба да исповеди. Она покуша да отпочне поново, да се охра-

НОВА КЊИГА
МЕЖОАР ПРИНЦА ЛАХНОВСКОГ
Готова је прва књига »Слободне Библиотеке« М е м о а р Принца Лакновског у преводу Николе П. Петровића и може се добити по цени од 2 драхмне код власника, Голора Петровића, цензора Гл. Поште Врховне Команде — Солун.

Савезничке победе је у томе, што је свака опасност за Амијен отклоњена, и да се ова варош не боји више новог немачког напада. Савезници су заузели једну главну и више споредних железничких пруга. Савезници загрожавају цео предео који су посели Немци Оазе и Соме, од Пероне, Ама, Гискара и Ноајона. Главна добит је за Савезнике што су одузели Немцима иницијативу. Зато немачка врховна команда, и поред огромних средстава, којима располаже, као и у људима, који се боре, мора да се ограничи само на одлучну одбрану.

Ако се борба продужи под истим погодбама, може се очекивати у брзо савезничка победа.

Страховити контра напади Немаца противу Лихона били су широких размера, да су контра напади успели на овом крилу, проузроковали би застој у развоју савезничких операција. Али су сви контра напади одбијени, напор Немаца био је узалудан.

Лондон.—Дописник Тајмса у енглеском главном стану у Француској јавља интересантне појединости о последњој енглеској победи. Он прича о подвизима коњице, која ноћу јури кроз поља и заузима села, на која на путу наиђе; о изненађујућим авантурама тенкова, који опкољавају митраљеске положаје и целе батерије; о блиндираним аутомобилима, који су истребљивали Немце на местима која су Немци сматрали, да су доста удаљена од битке.

Причају, да је један од ових блиндираних аутомобила срео на путу једну немачку транспортну колону, која је покушала да умкне. Четири немачка коњаника пришлоше да виде шта се догађа, али сва четири су погинула, а транспорт је цео био заробљен. На више места ова аутомобила су зауставили транспорт, које су вукли коњи, побили коње, а људе заробили. Други један аутомобил напав је један воз, запалио га и уништио, док је међутим други ушао у једно село, које није слутило опасност, и затекао немачке официре за столом.

Лондон.—Тајмсва дописник, који је прешао цео бојно поље, каже, да није никуда видео толики број немачких лешева. На седам, чак на десет Немаца мртвих долази тек један дан Енглеа. Свуда се види страши пораз непријатеља. Мале ровове у облику полумесеца чувају два митраљеза. Митраљези су још ту, а све наоколо по три пет, седам или осам немачких лешева. Код њих се види цела гомила шле-

мова, пушака и друга опрема. Рововци стоје у поклонају а његово особље при бежању побијено, односно заробљено. Пољски топови и други тешки са целом муницијом стоје у шумама и по пољима.

Тајмс каже, да је Немачко расуло потпуно.

КРАЉЕВСТВО ПРАВДЕ

Лондон.— Поводом четврте године рата Аскит је предао представнику америчких новинара поједине оцене о догађајима, који су се десили прошле године.

Изајављује затим садашњу ситуацију Аскит пише: »Савезници се боре за дефинитиван мир. Између снага које им стаје на располагању, налази се и америчка младост, која је у критичним часовима тако снажно допринела све јачем отпору и организацији снага, које обећавају да ће постати главни фактор. Велика маса европског и америчког народа сада је уверена, да се нисмо борили узалуд, и да смо пре свршетка рата скицирали прве контуре великог друштва народа, које мора да има за основу вицу једну практичну политику, која ће да заведе краљевство правде у целом свету и која ће да спречи ратове до конца света.

НЕМАЧКИ СОЦИЈАЛИСТИ

Царик.— »Форверд« коментарише резолуцију од 4 августа 1914 и обавезе које из тога има немачка социјална демократија. Лист каже, да више него икада, за социјалисте немачке потребно је да истрају у принципима садржаним у резолуцији коју је донела социјалистичка странка у Рајхстагу 1914. Чланак закључује:

»Немачка би била осуђена да погине у овом рату, да јој физичке и моралне енергије њеног народа нису стајале на располагању. Немачка би већ била угуњала, да трећина народа, која је ступила под барјак социјалне демократије, није потпуно испунила своју дужност. Чисти смисао резолуције од 4 августа јесте: да једна трећина социјалистичког народа ради савласта са остале две трећине народа у одбрани од спољне опасности, да она неће допринети пораз Немачке као што то неће ни цео народ.

Ово је и циљ друго, смисао резолуције од 4. августа. Када се вели, да је држање социјалне демократије продужило рат, говори се истина само у једном смислу: да социјалистичке масе нису помогле, рат би доиста био свршен распадом Немачке. Социјалистичка странка није никада водила у овом рату политику осталих, већ искључиво своју политику, за коју су њени чланови при-

правни да одговарају пред народом. Она ће ићи својим путем до краја, верна народу, верна самој себи.»

САМО ПОБЕДОМ

Лондон.— Министар за муницију, Черчил, у једном писму својим гласачима, полемичући са Ленсдауном каже: »Рат треба добити, а он још није добијен. Ове две тачне неминовне чињенице преовлађују у свакој дискусији, сем ако није изазвана клоулошћу духа и издајом.

Не варајмо сами себе, мислећи да има ма које средство које би могло заменити победу. Кајзер Вилем влада сада бројем словенских поданика већим него ли што је у опште био у друго време рата. Немачки народ крвари, паги, слабо и недовољно се хране, и трпи затегнутост три пута већу од енглеског народа.

Због тога, ако смо ми јаки, Немци морају пропасти. Три ствари, страшне по Немачку, десиле су се ове године: Њихови напади против Француза и Енглеа одбијени; сумарени потпуно савладани; америчка војска искрцана брзином, која обећава огромну надмоћност савезничких снага.

Цео свет се бори против Немачке. Морамо само истрајати у вољи да победимо: то је реалност. Закључити сада мир, док је Америка тек почела, а Русија се налази у највећој агонији, значило би, ударити нашој раси за више генерација жиг инфериорности и привидног пораза.

Черчил је закључио да

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Између Авре и Оазе обострана артиљеријска активност, нарочито на сектору Роај сир Мац и Конши-ле-Пон.

На фронту Веле непријатељ је покушао испад без резултата.

При једном испаду у немачке линије Французи су задобили заробљеника у пределу Менил-ле-Ирли.

23 сата.— У току дана француске су трупе заузеле Рибкур. Источно од Велвала француска пешадијска одељења, кошта су осујетила један немачки контра напад, заробила су 7 официра од којих 3 команданта батаљона и извесан број војника.

У пределу Роаја и Масвијн продужује се врло жива артиљеријска борба.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Данас је било локалних борби на фронту битке у близини Арвилера. Наше су трупе напредовале и задобиле неколико заробљеника. Настављајући своје последње повлачење

за осигурање мира пре свега треба да немачке војске буду поражене на бојном пољу, а на другом месту да немачки народ својевољно сломи систем, који га је довео до тога да учини толико страшних злочина.

Дневне Вести

ДОЛАЗАК Г. ВЕНИЗЕЛОСА

Данас стиже у Солун председник грчке владе Г. Венизелос.

БАСТАНАК УЧИТЕЉА

22 јула о. г. одржан је у Бачу састанак учитеља среза мориховског и учитеља војних обвезника који су на служби у јединицама I Армије. На састанку било је 75 учитеља и донесене су ове одлуке: Да учитељи својим добровољним прилозима помажу сирочад својих погинулих и умрлих другова у рату; да се помогну и заробљени учитељи, и да се образује Прво Обласно Учитељско Друштво на слободном земљишту.

У одбор за прилоге изабрани су Рајко Мишић надзорник, Димитрије Станковић и Павле Гајић, учитељи, а повереник је сваки учитељ у овој области. На дан састанка пало је 950, драхми, франака и динара прилога.

САОПШТЕЊА

Јован Н. Таталовић наредник-доброволац, депо Микра, број поште XX, моли ниже именоване да му јаве своје адресе: Капетан Рад. Таталовић, наред. Симо Таталовић и Душан Трбојевић, редови; Борђе Таталовић, Лазар Таталовић, Филип Таталовић и Никола Таталовић, добровољци из Русије.

НА СЕКТОРУ ЕБИТЕРНЕ

непријатељ је евакуисао своје истакнуте положаје у Бомон, Амел, Сер, Пуизе, Миромон и Бикоа. Наше патроле наступају у непрестаном додиру са непријатељем и задобиле су терена около ових села. Задобили смо заробљеника.

Бомбе, које наши авијатичари без прекада дан и ноћ бацају на мостове на Соми од почетка офанзиве, шкодиле су доласку непријатељских појачања.— Бомбе су принудиле непријатеља, да употреби такође велики број извидница, да би заштитио своје тако важне животне комуникације, али су наши аероплани савладали сваки отпор.

За последња 24 сата бачено је 58.000 кило експлозива, по дану 21.000, а ноћу 37.000. Енглеске и америчке ескадриле извршиле су један излет са мале висине на један непријатељски аеродром. 6 непријатељских аероплана, који су били на зем-

љи, уништено је, а хангари запаљени. У току ваздушних борби оборено је 29 непријатељских аероплана. Наших 6 нема.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

У долини Зебру (Валтелина) непријатељска су одељења у ноћ од 31 јула покушала напад на наше истакнуте положаје на коту 3434 и на Кенигшпице (кота 3859). Али су одбијена од артиљеријске и пушчане ватре и ручним бомбама.

У пределу Тонале између кључа потока Ноке и дна Вал Бенове наша је

артиљерија извршила јуче успешно концентрисане ватре, наневши непријатељу тешке губитке.

Под заштитом ове ватре наша су одељења извршила смеле испаде успеvши да заузму брдо Монтело (кота 3537) врх Сан Матео (кота 3684) и косу Југоисточно од Ђима Заголо (кота 2468), задобивши преко 100 заробљених митраљеза и материјала.

На осталом делу фронта наше су батерије узнемиравале покрете у непријатељевој позадини и западиле депе материјала на левој обали Пјаве.

ВАЖНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз.— Енглески краљ последњих 9 дана провео је у Француској. Присуствовао је битци. Примео је маршала Фоша, генерала Петена и остале главне војсковође. Штампи је изјавио, да постигнути успеси јесу резултат заједничке команде.

Рим.— Делегати америчких социјалиста стигли су из Париза у Рим. Римско их је становништво свечано дочекало.

Иницијативом италијанске социјалистичке уније био је збор, на коме су присуствовале делегације и представници римских социјалистичких организација. Развила се интересантна дискусија, у којој су амерички делегати изложили своју потпуно солидарност у рату против централних сила.

Париз.— »Журнал« јавља да ће Вилсон ускоро доћи у Европу. У Француској му се спрема одушевљен дочек.

Париз.— Одговарајући на немачки деманти о успеху против сумаренске акције, Рајтер обећава да ће ускоро публиковати податке, који утврђују да су Немци изгубили 150 сумарена.

Цирих.— Цар Карло у пратњи генерала фон Херца и надвојводе Јосипа посетио је Тирол и прегледао тамошње трупе, задржавши се на конференцији са командантом сектора маршалом Боријевићем.

Париз.— Настављамо огорчену борбу, да бисмо заузели масив Тиекур, чијим би заузећем био и Ласвињ а што би проузроковало ново повлачење Немаца.

Париз.— Поред 28000 заробљеника и 600 топова, задобијених од армија генерала Ревлинона и Дебене, заробљена је и армија Емберова око 10.000 заробљеника и 400 топова.

Женева.— Француски франак је скочио за 1,10. Аустријска и немачка монета јако је пала. Финансијери сматрају да је то резултат пораза.

Лондон.— Енглеска влада признаје независност Чехо-Словака и њихове армије сматра као регуларну војску у борби против Немачке.

Париз.— Данас ће се састати међусавезнички савет за наоружање, који ће испитати средства, која треба употребити и удвојстручити за производњу муниције. Очекују се резултати од велике важности.

Базел.— При нападу савезничких аероплана на Франкфурт било је 12 мртвих и 5 тешко рањених. Било је такође врло велика штета.

Париз.— Ситуација у Русији заслужује сада највећу пажњу. Изгледа да је букнула противбољшевичка револуција у централној Русији. Несигурност ситуације у Москви натерала је немачког амбасадора Хелфериха да отпутује у Немачку. Кружи вест да су са њиме отишли Лењин и Троцки, али се данас јавља да Лењин и Троцки са Зиновјевом врше диктаторски триумвират. Ипак, совјети су метимично оборени.

Било је покоља у свима главним центрима централне Русије. Бољшевици мисле на евакуацију Москве.

Павиз.— Упркос овим вестима из немачког извора, бољшевици тврде да су још увек способни да савладају покрет и тврде да су у Сибиру имали успеха над Чехо-Словацима.

Међутим, зна се да савезнички контингенти долазе у помоћ Чехо-Словацима, док је Немачка у немогућности да пошаље појачања на исток.

Париз.— Уверавају да је прејид односа између Немачке и републике совјета, свршена ствар. Немачке трупе маршују на Петроград.